

FRANCOUZSKÉ ANTIREALISTICKÉ DIVADLO NA POČÁTKU 20. STOLETÍ

**Proměny francouzského
divadla:
Jacques Copeau, Kartel**

Antirealismus / Francie

Antirealismus

- postoj, který se vymezuje vůči realismu, odmítá ho
- projevuje se mnoha způsoby
- nalézá svůj výraz v řadě uměleckých směrů, které si mnohdy protiřečí
(*symbolismus, expresionismus, dada, futurismus...*)

Antirealismus / Francie

■ Divadelní reforma (první divadelní reforma)

■ zpochybnění iluzivního divadla, zvláště pak divadla realistického a naturalistického

■ představitelé:

■ Adolphe Appia, Edward Gordon Craig, Peter Behrens, Vsevolod Mejerchold, Jacques Copeau ad.

Antirealismus / Francie

- kulturní společnost se odvrací od industriální společnosti – ta začíná být vnímána jako ohrožení
- odmítnutí naturalismu (zobrazování sociální bídy)
- divadlo nemá zrcadlit, ale hledat symboly pro „věčné substance“, které se skrývají za realitou (harmonie, klid, krása...)

Antirealismus / Francie

- umělecké dílo = model života, nikoli život sám
- subjektivní umělecký výraz, nikoli snaha o objektivitu
- divadlo má zrcadlit vize a sny tvůrců

JACQUES COPEAU 1879 – 1949

■ původně obchodník s uměním,
divadelní kritik

Copeau / Starý holubník

1912 Théâtre du Vieux Colombier (Divadlo Starý holubník)

- soubor deseti herců
- kapacita 400 diváků
- před portálem předscéna
- žádná jevištní technika – sada opon a azbestových závěsů na ocelových lanech

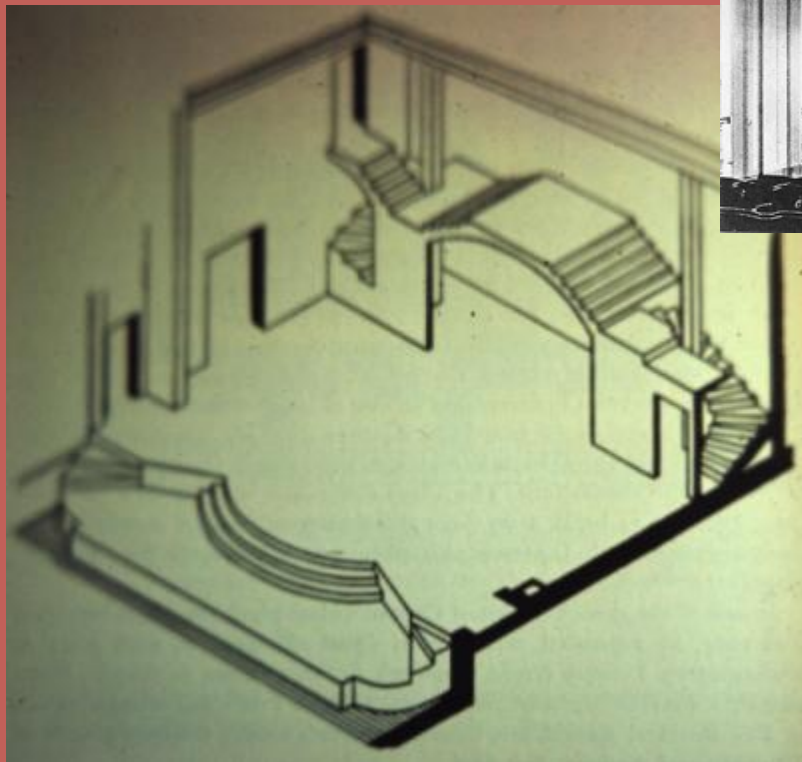

Entrée, 21, rue du Vieux-Colombier

Copeau / Starý holubník

Copeau / soubor Divadla Starý holubník

Copeau

- obdivuje A. Appiu – přebírá prvky jeho a Dalcrozova tělesného tréninku
- centrální zásada – **zdivadelnění divadla** (obnovení, očištění divadla)
- herectví – divadelní symbolismus
- věrná interpretace klasiků dramatické literatury
- vzdělávání herců – studio připojené k divadlu: společenství herců, výchova „celého člověka“ – životní program

Copeau

- gymnastický trénink s dětmi – příprava k herectví
- cíl práce – **věrná interpretace klasiků dramatické literatury**

Copeau

- 1914 – činnost divadla zastavena kvůli 1. světové válce
- 1917 – 1919 turné v USA
- 1923 v Paříži spolupráce se Stanislavským
- 1924 – opouští Théâtre du Vieux Colombier, odchod na venkov (Burgundsko), studiová práce (Le Copeau)
  - *pozdější paralela – Jerzy Grotowski*

Copeau

- 1930 Compagnie des Quinze (Společnost Patnácti)
  - lidové slavnosti, jarmarky – ve stylu commedia dell'arte
- 1940 – Copeau ředitelem Comédie Française
- podstatný vliv na vývoj moderního francouzského divadla
- Kartel čtyř

KARTEL ČTYŘ

 1926

 Louis Jouvet

 Charles Dullin

 Georges Pitoëff

 Gaston Baty

Kartel

Kartel

- proti strnulé tradici a komerčnímu divadlu (Comédie Française)
- praktické i teoretické vzdělávání herců
- úsilí vrátit divadlu jeho mravní a estetickou závaznost

LOUIS JOUVET 1887 - 1951

- hrál u Copeaua, americké turné
- spolupráce s dramatikem Jeanem Giraudouxem
- důraz na text, jazyková stránka
- **Nepřevtělený herec,**
Praha : Orbis, 1967.

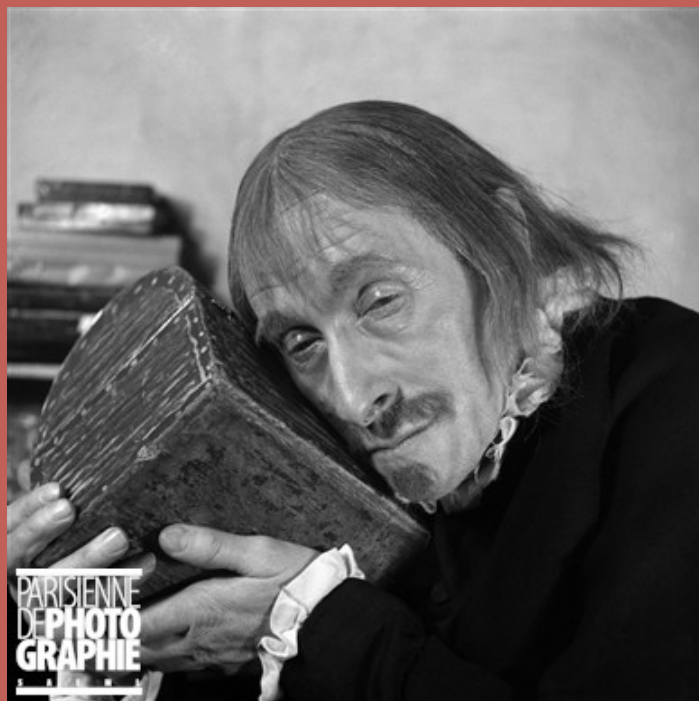

CHARLES DULLIN 1885 - 1949

- hrál mj. také u Copeaua
- 1922 Divadlo L'Atelier
- eklektický přístup
- analýza textu, každá hra vyžaduje osobité postupy
- chce vytvořit vnitřní poezii
- vizuální stránka inscenace – spolupráce s významnými výtvarníky

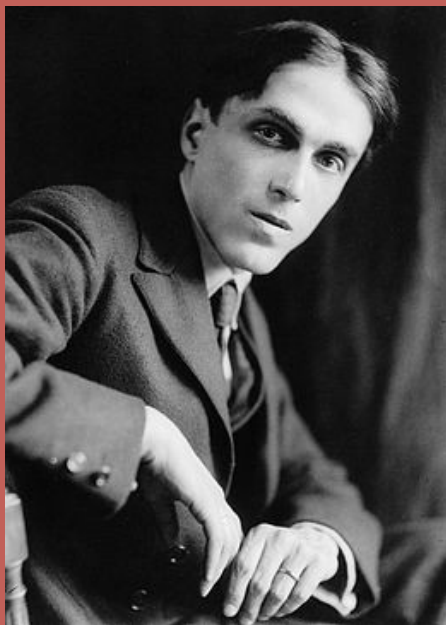
Dullin

GEORGES PITOËFF

1884 - 1939

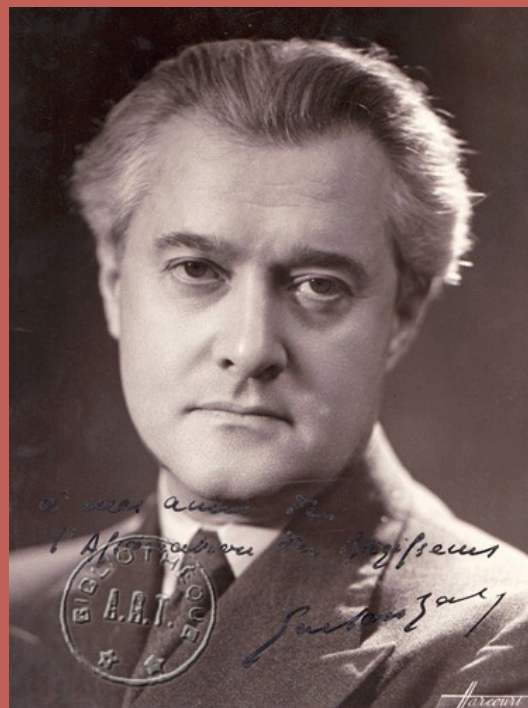
- původem Gruzíнец, emigrace do Francie
- důraz na text – rytmus
- scénografie – sám navrhoval

GASTON BATY

1885 - 1952

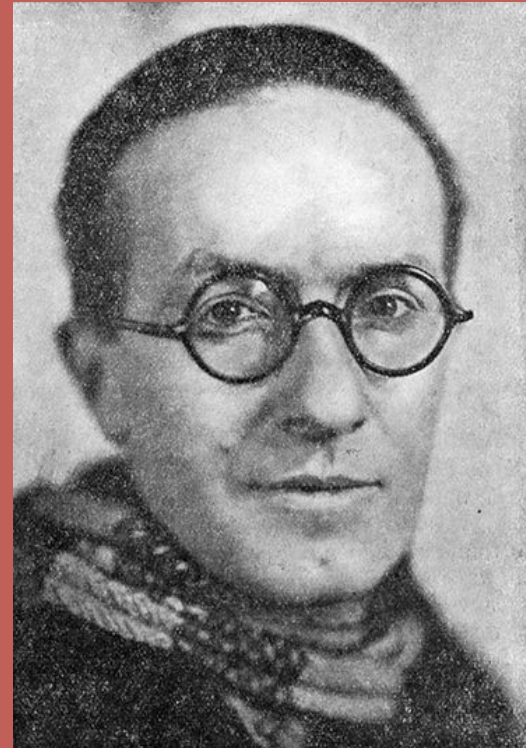

- Nebyl původně herec
- Po r. 1935 zájem o loutky – stále větší stylizace
- Režisér – vůdčí divadelní umělec

FRANCOUZSKY PSANÁ DRAMATIKA

 JEAN GIRAUDOUX

1882 – 1944

- spolupráce s Jouvetem
- čerpá ze známých předloh a zdrojů –
mění výklad

Giraudoux

- ❧ protiklady: život / smrt, věrnost / nevěra, válka / mír
- ❧ situace: člověk si musí vybrat ze dvou protikladných možností
- ❧ důraz na jazyk
- ❧ hluboký humanismus

Giraudoux

 ONDINA

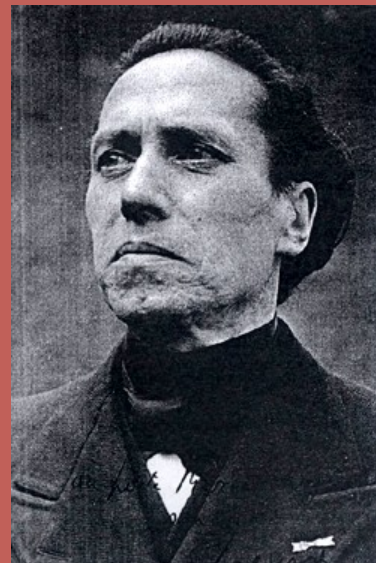
 NOVÝ AMFITRYON

 TRÓJSKÁ VÁLKA NEBUDE

MICHEL DE GHELDERODE

1898 - 1962

- belgický autor
- vliv surrealismu a expresionismu, prvky absurdity
- divadelní koncepce blízká Artaudovi
- v dílech – prvky zkaženosti, smrti, krutosti

Ghelderode

- tělo je silnější než duch – sarkastická kritika materialismu: za směšnou fraškou se skrývá utrpení
- záliba ve středověkých a renesančních látkách

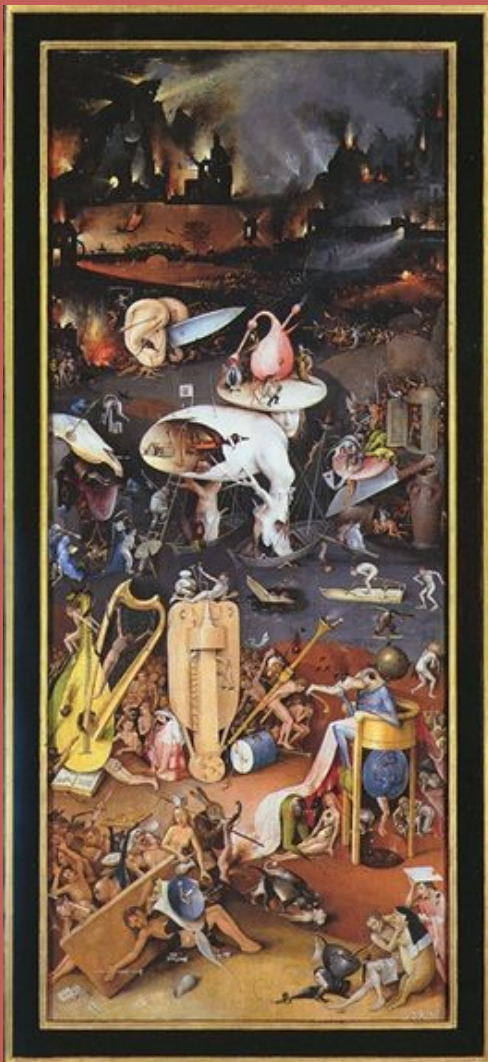
Ghelderode

- obrazy Pietera Breughela (Brueghela) a Hieronyma Bosche → inspirace pro vlastní tvorbu
- časté změny místa
- rozrušování žánrů (tragická fraška, tragédie pro music-hall)
- divadlo jako „podívaná“

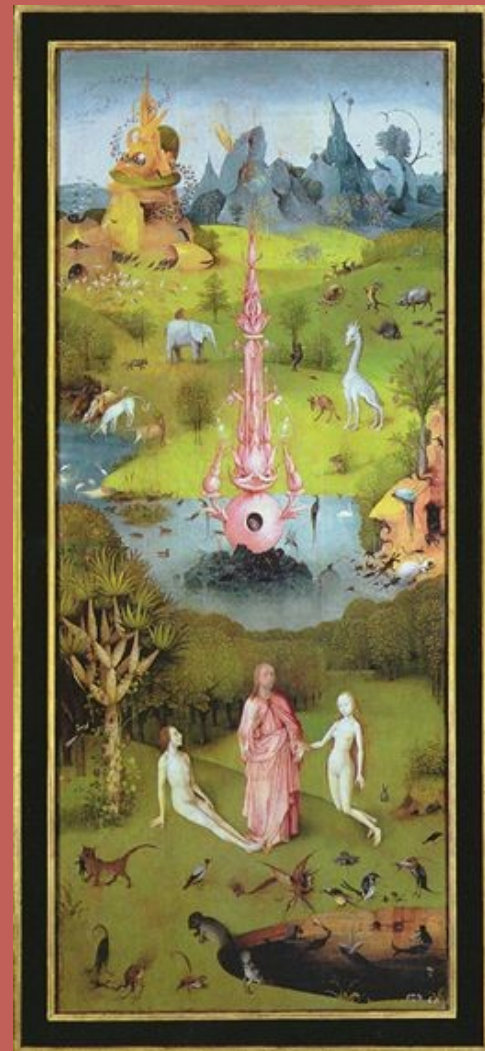
Hieronymus Bosch

Hudební peklo

Václav Cejpek / 26. 11. 2015

Rajská zahrada

28

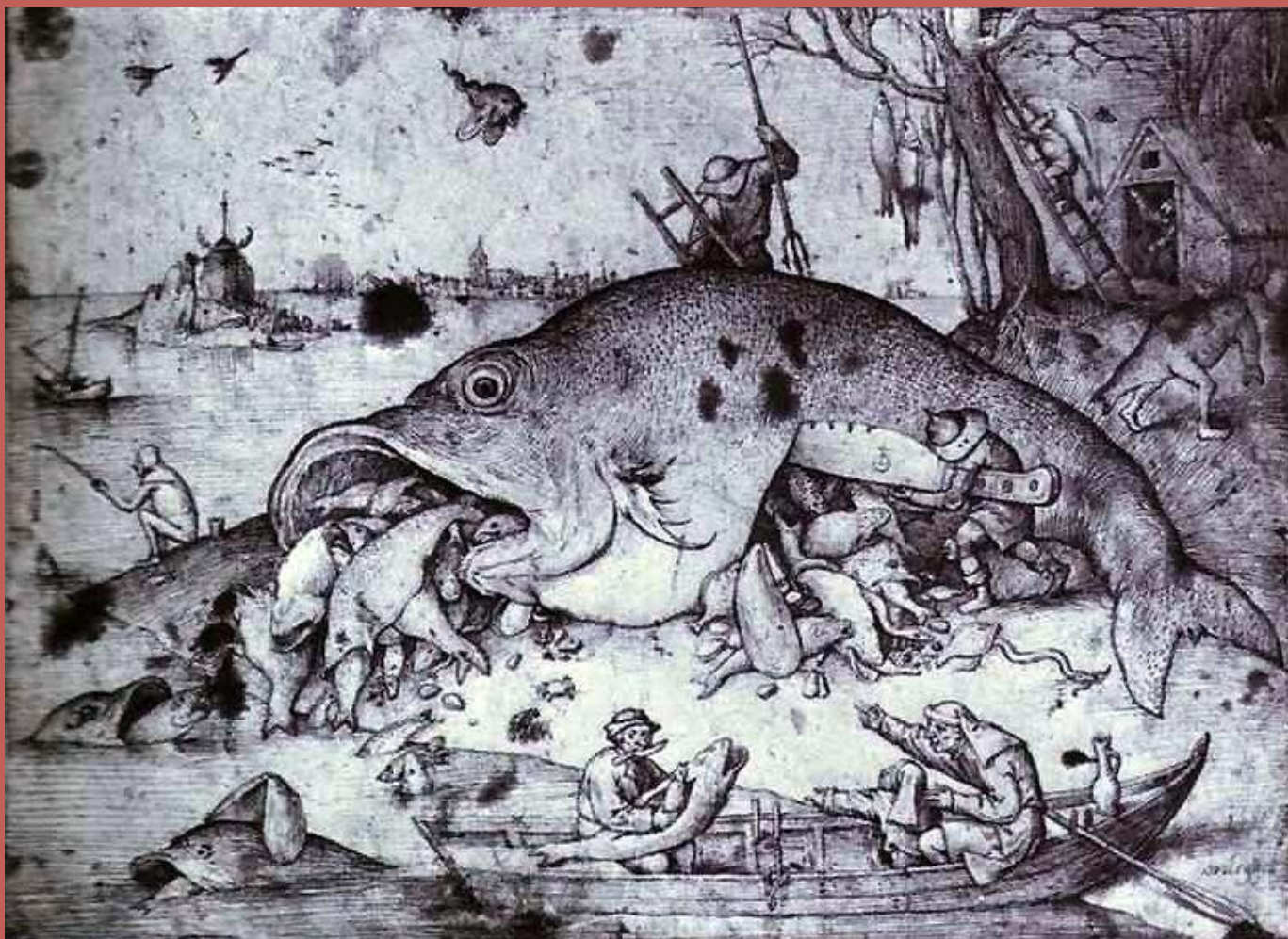
Hieronymus Bosch Zahrada pozemských rozkoší

Václav Cejpek 26. 11. 2015

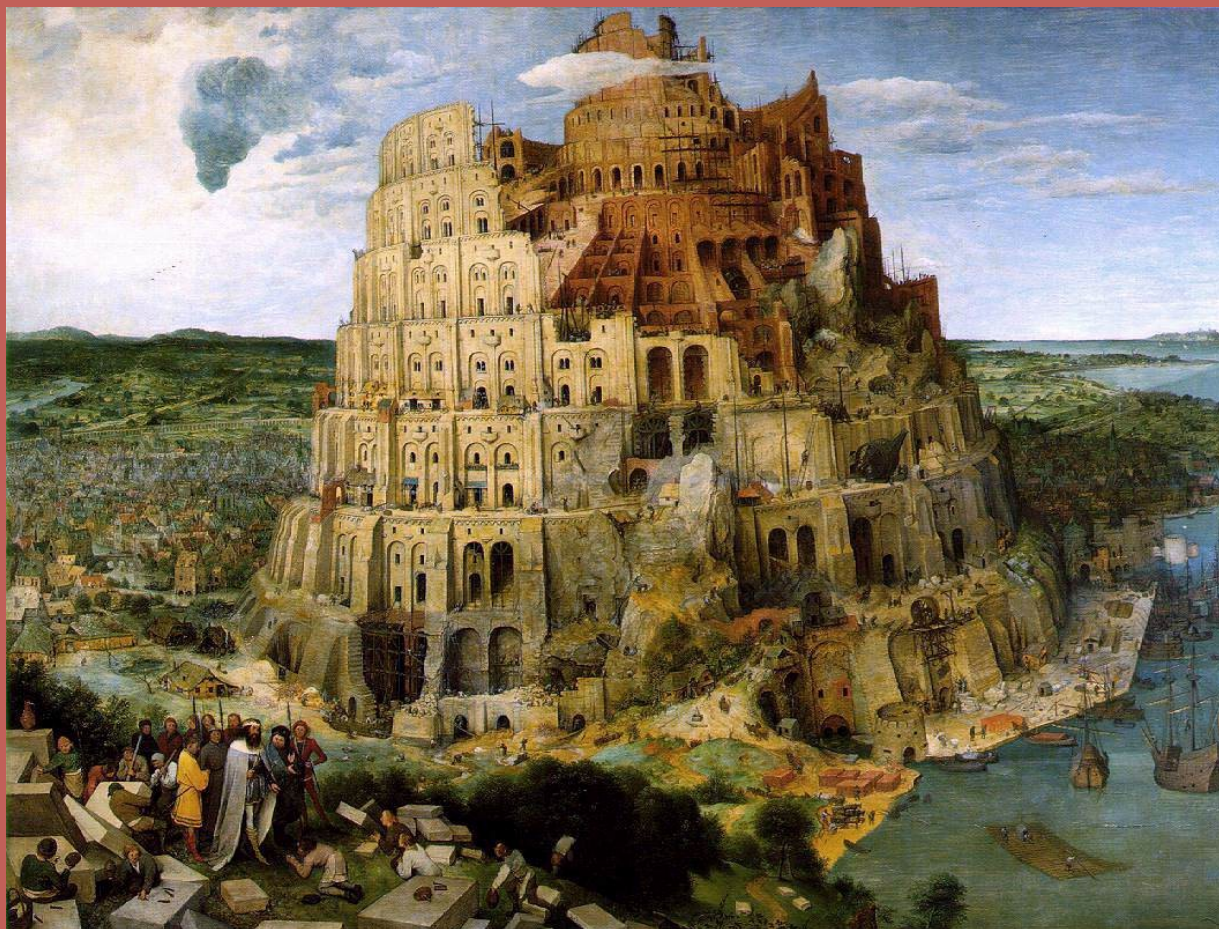

Pieter Brueghel st. VELKÉ RYBY POLYKAJÍ MALÉ

Pieter Brueghel st. STAVBA BABYLÓNSKÉ VĚŽE

Pieter Brueghel st. MRZÁCI

Pieter Brueghel st. LENOST

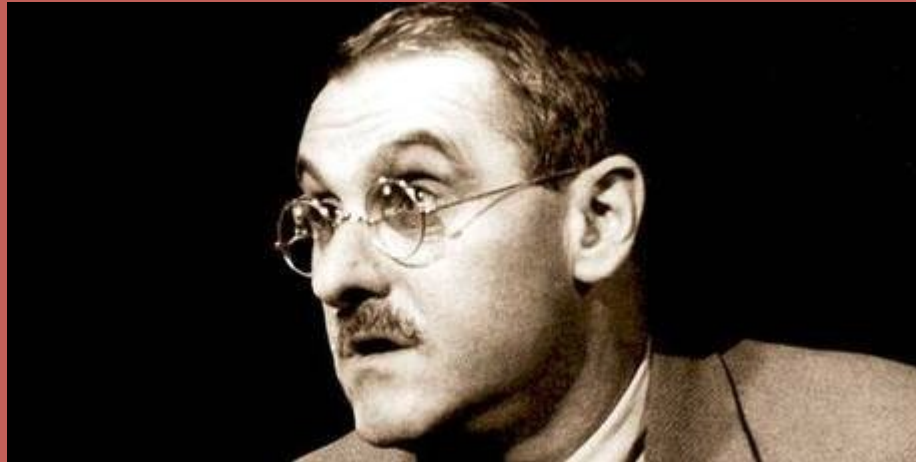

Ghelderode

- Pekelná hostina
- Rudá magie
- Sir Halewyn
- Balada o velkém kostlivci
- Pantaglezie – zesmutňující vaudeville

JEAN ANOUILH 1910 - 1987

- tajemník Louise Jouveta
- psát začal pod vlivem Ghelderoda
- dělení her: černé (vážné) a růžové (komické)

Anouilh

- **CESTUJÍCÍ BEZ ZAVAZADEL (Pitoëff)**
- **TOMÁŠ BECKET aneb ČEST BOŽÍ**
- **ANTIGONA**
- **PLES ZLODĚJŮ**
- **SKŘIVÁNEK (Jana z Arku)**

